

Huế Ở! Thương Lũm

Năm nay bao nhiêu tai họa dồn dập. Đầu năm nạn dịch Covid_19 ập đến, kế tiếp cháy rừng nhiều tỉnh bang ở nước Mỹ, những ngày qua nơi quê nhà lại xảy ra bão lụt lớn.

Nghe ngóng tin tức cũng như được thấy nhiều hình ảnh trên mạng xã hội, đầu tháng 10 tại thành phố Huế bão lụt kéo đến làm vô số người chết, mất tích và mấy chục căn nhà bị ngập lụt. Chưa kể các huyện Quảng Điền, A Lưới, thị xã Hương Trà, Phong Điền v...v...những vụ sạt lở vùi lấp người dân vô tội thật buồn thảm. Nhìn thành phố Huế từ bờ nước lũ mênh mông mà thật ruột chao lòng khôn tả.

Ngồi bó gối chong thò đi đâu vì phòng dịch Vũ Hán, nhìn ra khoảnh sân sau vườn, lá thu bay rơi tơi tơi, trên cành trơ trụi lá, các loài hoa gần như khép kín nhụy đài trong chậu ứ rũ héo hon, chỉ còn vài cây hồng vươn lên lựa thưa mấy bông hoa yếu đuối nhạt nhẽo. Năm nào xứ Huế cũng gặp bão lụt khoảng tháng này, buồn lo và theo dõi Huế từng ngày.

Nhớ lại những mùa mưa lũ lúc tôi còn ở quê nhà... Kính nghiệm khi nước đang còn thấp, chị tôi nấu nồi cơm lớn, kho nước mắm đường bỏ ớt trái cay nồng, lúc nước dâng, căn nhà chong ghè kê giường ngồi trên cao, nước bốc khí lạnh lên, ngồi ăn tô cơm với nước mắm kho quẹt thật ngon, miệng cứ muợn ăn hoài và ước chỉ có thêm thật nhiều cơm.

Sau trận lụt, vườn tược hư hao, mấy đám rau Lang mọc hoang cũng dập nát, chỉ còn vài buồng Chuối, mà tôi chặt vào gọt sơ lớp vỏ, cắt khúc kho với ruốc ăn cũng thích, hoặc đi chợ chợ mấy ai bán buôn, chỉ mua được dưa môn vỏ kho ruốc, ăn rất mặn mà. Có khi gặp trận lụt lớn, nước vào ào ào, tuy đã chợ chợ đặt, nhưng nhìn mức nước lên nhanh, cả nhà lo lắng canh suốt đêm giấc ngủ chập chờn, sáng tờ mờ kinh hãi mực nước cao đầy bàn ghế trôi nổi, bước xuống sàn nhà nước đã ngập gối nên sức đẩy mạnh kinh khủng, chúng tôi rất khó khăn bước đi vì chân muộn hỏng mặt đất, đúng lúc ban phước khóm ngói trên bề mặt loa yêu cầu mọi gia đình di tản, chúng tôi dọn vài thứ cá nhân cần thiết rồi vịn nhau ra đường chờ các bè kéo đôn trường Thanh Nội trú tạm trên lều.

Nói về mùa đông có nhiều chuyện thật khó quên... hình như chị Lành trong xóm gánh chè đi bán, ngoài trời mưa tầm tã, các cháu lớn (con chị) thường qua nhà khoảng 8,9 giờ tối:

– O Giang ơi! cho con mượn 2 lon gạo vỏ nấu cháo, em con khóc quá, mà con giờ chừ chưa về

Giai đoạn đó chúng tôi cũng nghèo rất mong tới, nhưng thầy hoài cảnh trước mắt thì cũng phải “lá rách đùm lá toét” thôi. Hình như trong cảnh khó người ta cũng đâm liều, chị lại mang bầu tiếp dù đã có 7 con, hôm chị đi sinh, các con lại đem sơn nổi qua nhà tôi hỏi

– Mấy O có mua không? Con cần tiền mua khoai sắn bới cho mẹ đang nằm nơi nhà thương.

Chúng tôi cũng buồn cười, ghen ngào thêm, cho tiền bèo cháu mua gì bới cho mẹ ăn.

Chị Lành sinh dậy hết vốn nấu chè bán. Tôi cho mượn tiền, chị nói:

– Ước mơ có vốn lớn hơn mua Su Bóp, Cà Rốt, Khoai Tây từ Đà Lạt chỉ xuống mùa gối Tết sẽ bán được, chị cần khoảng \$100 (bạc Bạc hồi đó) mua hàng để thứ bán lời nhiều, chị sẽ trả góp mỗi ngày \$10 cho đến khi hết thì mượn lại. Dù tôi khuyên chị không cần trả vốn, nhưng chị nhất quyết làm theo cách đó, chị nói “sợ trả không được”. Đêm khuya gió mưa lạnh cắt da, con chị gõ cửa trả góp tiền, có khi đưa cái bắp su, nói “mẹ cho O”, tôi trả lại bát đem vỏ mà ứa nước mắt nghĩ đến người hiên lương tốt bụng sao lại nghèo khó vậy. Sau này qua Mỹ rồi, tôi hỏi tin tức để giúp đỡ nhưng nghe gia đình chị đã đi kinh tế mới miền trong.

Người thứ hai là bà Thu bán bánh lọc trên và bánh chưng có

chúng ghiền rượu, tôi ngày say xỉn ngoài đường đi té lên té xuống, tội nghiệp bà ôm rổ bánh rao dưới trời mưa, những lúc ghé nhà tôi mời ông hộ, bà cũng mượn chút vốn mua nốp nốp bánh chưng bán thêm.

Tôi miên man nghĩ ngợi những người dân hiền lành thật thà trong xóm đấy tự trọng luôn áp dụng câu “đói cho sạch rách cho thơm”, hình ảnh ấy vẫn in hằn trong tâm trí tôi, lòng thương cảm vô bờ.

Hu ơi! tôi muốn gọi với nỗi xót xa nhớ về chuỗi mùa đông giá rét lạnh căm, những đêm khuya bóng tối dày đặc... Trời đen như mực, bên ngoài mưa rơi, tiếng gió gào thét, tiếng rao của em nhỏ bán bánh mì vừa ra lò, tôi gọi mua...em thò tay vào túi vải lớn lấy ra mấy ổ mì nóng hổi, ánh mắt ngây thơ hiện hòa mừng rỡ nhận tiền, kể đến điếu này nước mắt tôi không thể kìm hãm thấy xót tuột thơ đi trong xóm vắng khuya khoắt, nhất là nhà của Hu nằm sâu bên trong xa cửa ngõ, cây cối um tùm bao phủ lạnh lùng.

Có lần chiều cuối năm lạnh giá, hình dáng người thiêu phụ đứng co ro góc phố vắng, trông ngóng khách dừng chân ghé mua nhánh mai còn lại, lúc đó tôi và bạn đang đùa nhau trên chiếc xe đạp, may mắn bạn tôi đã mua dùm.

Hu ơi! bao nhiêu năm với đời viễn xứ, cuộc sống như luống sống đưa đẩy, quay cuồng, cày bừa trên xứ người, nhưng không vì vậy mà có thể quên tốt cũ, nhất là những mùa mưa lụt của đất thanh kinh.

Nơi này có những đêm thức giấc, tôi vẫn nghe mơ hồ dư âm tiếng kinh của Chùa Diệu Đế vang vọng tới. Có lẽ thói quen mấy

chục năm vò trước mỗi đêm gõn sáng lời kinh vọng vào thành nghe não nuột, âm thanh của sự tĩnh thức tạo nên buồn xâm chiếm, tâm tư chùng xuống đã nằm sâu trong tiềm thức.

Ký ức lan man đi xa hơn, kỷ niệm thú vị cùng bạn bè Kim Hoàng, Thu Thu, Kiều Sương, Tõ Nghi cùng tôi thỉnh thoảng rủ nhau đến quán nhạc ngồi chờ đợi những giọt cà phê chảy thật chậm qua phin lọc, rồi lắng chìm theo cung điệu lời ca nhạc của Đoàn Chuân, Từ Linh, Phạm Đình Chương, Cung Tiến, Văn Cao hay những bản nhạc Pháp lời Việt do Phạm Duy dịch như Chiều Tà, Dạ Khúc, Cánh Buồm Xa Xưa... v.v.v...

Chúng tôi lựa chọn ngồi dưới mái hiên để được nhìn mưa rơi, mưa tuôn bong bóng vỡ, mưa buồn lê thê, mưa dẫu nên niềm riêng, chong cón thi thoảng nói với nhau nhưng rất cón ngồi bên nhau, say sưa thắm những dòng nhạc vào hồn mê lặng sâu, rồi lâng lâng cảm giác hạnh phúc của kỷ được thoát tục trong khoảnh khắc.

Biết bao kỷ niệm thời ấu thơ, thời hoa mộng. Bạn bè réo gọi tôi về thăm, nhất là bây giờ đứa nào cũng đã retire, chúng nó hẹn hò mỗi tháng 2 buổi họp mặt nơi quán cà phê Nội Thành.

Một hôm, Tuyet gọi FaceTime cho tôi nói chuyện từng bạn trong khung cảnh đang ngồi uống cà phê, nhiều bạn tôi nhận ra và nhiều bạn không nhận ra.

Tôi thêm giây phút họp mặt như vậy lắm chứ, nhưng nghĩ đến chuyện vượt biển năm xưa tôi thấy tiêu tan niềm ước muốn chong còn mộng “châu về hợp phôi”. Thôi thì cứ sống với hoài niệm, với giấc mơ, với chút tình riêng trao gửi Hu:

Thương Hu

Hương Giang nước đục phá thêm buồn
Xứ Huế mưa chừ giông lệ tuôn
Vỹ Dạ con đường hoang vắng tẻ
Đông Ba chợ quán lạnh im hờn
Nơi thành lụi cũ cây nghiêng loạn
Chốn cửa nhà xưa gió đổ cơn
Diệu Đương chuông Chùa ngưng tiếng vọng
Đìu hiu phố xá cảnh u buồn
(Minh Thuyết Thành Nội)

Biết được cơn mưa lũ nơi quê nhà đã làm điêu đứng dân lành mấy ngày qua. Hàng hàng lớp lớp mái nhà còn lơ nhô dưới biển nước đục, trẻ em và người lớn bám víu một cách tuyệt vọng. Nhà cửa trôi, ruộng nương đất đai trống trọi bị hư hại.

Hầu như nét mặt không còn hân, không còn sức sống. Tin tức hình ảnh được chuyển liên tục. Lòng người chan chứa, lòng người đầy ắp tình cảm chia sẻ từ Sài Gòn cũng như các nơi đi ra Quảng Trị, Quảng Bình, Huế. Những đoàn cứu trợ không ngại đường xa vất vả nguy hiểm đến tận vùng lụt nặng đã được khóc, được trao tình thương bằng lương thực cũng như tiền bạc, thuốc men.

Tại hội ngoại mọi người cũng nóng ruột hỏi nhau:

– Sao chưa thấy hội đoàn hay các Chùa lên tiếng quyên góp cứu trợ bão lụt?

Chị em chúng tôi chợt nhớ đến sư cô Thích nữ Như Minh trú trì Chùa Tây Linh trong Cựu Kho gần đến Mang Cá (xưa), lúc ba chúng tôi còn sống thường kêu gọi con cái đóng góp gạo giúp đỡ bão lụt, khi được xem video Ni sư chèo thuyền đi phát cháo hay các thức ăn khác lúc nước ngập.

Trong vòng một tuần tôi nhận phone liên tục từ chị Phạm Thị An \$1,000, Lê Tịnh Tâm \$900, Lê Hữu Vinh \$500, Minh Thuý \$400, Tịnh Thu \$250, Diệu Hường \$250, Vân Vy \$200, Nguyễn Hà \$200, Tịnh Thu \$150, Quàng Trang \$100, Kim Hưng \$100, Lê hữu Thọ \$100, Bào Trâm \$100, Cindy Huệ Nguyễn \$100, Phương Khánh \$50, Quỳnh Hoa \$50, Phạm Thị Hào \$50, Bích Kiều \$50. Tổng cộng được \$4,550 (bốn ngàn năm trăm năm mươi) đã gửi Thầy Thích Tánh Tuệ \$850, bác sĩ Đặng Nga \$550, sư cô Như Minh \$2,250, ngoài ra cúng dường thiền viện Trúc Lâm của thầy Thích Pháp Hòa \$900 theo yêu cầu. Những hôm này tôi cảm như sức mạnh tăng cường với niềm hăng say phấn khởi đi gửi tiền nhiều lần. Sau khi nhận phiếu hồi báo cũng như email quý thầy cô xác nhận đã nhận tiền, tôi chuyển đến tất cả những người đóng góp, xong công việc lòng thầy nhẹ nhõm hân hoan vô cùng.

Không có niềm vui nào bằng bây giờ, vì một nhóm nhỏ đã thực hiện được chút tình chia sẻ. Tôi nhớ câu nói mẹ vốn thường nhắc “người ta ăn thì còn, mình ăn thì hết”, hay lời vàng ngọc của thầy Thích Tánh Tuệ “Thân từ cát bụi đến. Cát bụi sẽ gọi về. Chỉ có tình thương mãi. Lại cùng Sơn Khê.” Niềm xúc động dâng tràn tuôn thành thơ:

Bão Lụt Miền Trung

*Lũ lụt miền Trung cảnh thảm buồn
Dân mình chịu khổ lệ đày tuôn
Đau lòng lúc thấy người bệnh trẻ
Xót dạ khi trông kẻ kéo xuồng*

Mái ngập cơn mưa nào tạnh dứt
Sông tràn mực nước chòng lười buông
Tìm nòng gỏi hạt từ bi giúp
Xóa dịu cơn đau trận bão cuông
(Minh Thúy Thành Nội)

Xem hình ảnh Chùa Tây Linh của Sư Cô Như Minh, hội Từ Thiện Trái Tim Bồ Đề Đạo Tràng (Bodhgaya Heart Foundation) của thầy Thích Tánh Tuệ, “Garage Sale for Charity” của bác sĩ Đặng Nga đi đến các vùng xa xôi phát quà thật khâm phục ngưỡng mộ. Mọi việc đều do sự từ tâm, lòng bác ái mở rộng trái tim yêu thương tự nguyện hy sinh công sức dù cực nhọc vất vả.

Cộng đồng thêm nữa những YouTube chiêu cảnh bà con ngói gói bánh tét mua ưa nước mát, tôi đã từng lên Chùa phụ giúp công việc này vào dịp gần Tết, quý bác quý cô ngói đau lưng, đàn ông thức đêm nấu bánh rất cực nhọc công phu. Tôi suy nghĩ những lúc nước dâng phải ngói trên mái nhà, hoặc nhà sập chịu co ro lạnh giá, nhận chiếu bánh chưng hay gói mì thì còn gì bằng vì được ăn liền trong lúc gió bão cúp điện không thể nấu nướng. Thời bây giờ cơ may mọi người làm ăn ra, tâm bồ đề rộng mở, lòng nhân ái cao dày, nên món ăn cứu đói lụt nâng cao so với tôi ngày xưa ăn mòm kho quẹt, chưa kịp sau cơn lụt nhà của bị tàn phá, dân còn được nhận tiền gạo.

Đẹp thay tứ chúng đồng tu biết thực hành hạnh bồ thí “thương người như thối thương thân”, dù buồn lo cho xứ Huế nhưng đồng thời tôi tìm được niềm ấm áp khi cảm nhận tình người hoa nọ đẹp muôn nơi từ trong nước ra hải ngoại. Tôi muốn cảm ơn đến những tấm lòng mênh rộng đã giao cho tôi công việc chuyển tiễn, chuyển tình thương đến đồng bào trong cơn thiên tai. Bài viết này như sự lưu dấu hồi sơ cứu trợ của nhóm nhà văn mùa bão lụt miền Trung năm 2020. Xin được ghi lại cảm xúc lần nữa bằng văn thơ mộc mạc:

Thiên Tai Miền Trung

*Hầm họa quê hương quá khờ rờ
Tiêu điếu nước lũ ghen ngào ôi
Thê lương cảnh tượng nhìn rơi lệ
Mẹ mất con bầy chịu phận cô*

*Mái nóc ngôi nhà giăng mặt sông
Mưa mù trắng xóa gió rờu không
Thiên tai giáng xuống trên gian đạo
Phá hoại nương dâu với ruộng đồng*

Vẫn vậy, mỗi năm vẫn khờ trường
Từng mùa diễm tiếp cứ đeo vương
Màn trời chiêu đất người đau đớn
Bão gió quay cuồng mịt khói sương

Trông toàn mực nước ngập mông mênh
Sức đuối tàn hơi thắm lạnh mòm
Trẻ đói, già đau, người bệnh hoạn
Ghe thuyền cứu vớt kéo bè lên

Thương buồn sáu tỉnh xứ Trung kia
Chú bác, cô dì nhớ sớ chia
Năm gạo tô mì vẫn cứu trợ
Trời xa vẫn nhớ, ruột không là
(Minh Thúy Thành Nội)

Tách trà nóng ấm áp cơ thể tạo cảm giác dễ chịu. Ngoài vườn như có lớp khói mù đang phả. Chút nắng hiu hắt trên ngọn cây bóng lá ngậm ngùi. Tôi đang giăng thềm trời Huế trước mặt với vui buồn hoang dại lộn lộn. Tôi nguyện cầu nạn lụt sớm chấm dứt nơi quê nhà, mọi sự sinh hoạt trở lại bình yên. Huế của tôi ơi ... “ Huế là thơ, Huế là mơ...” và Huế cũng chịu lắm đoạ đầy bài thiên tai bão lụt ...

Minh Thúy Thành Nội

Tháng 10/2020